

ผลการวิจัย (บทวิเคราะห์)

จากการศึกษาเรื่องประวัติท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) และบทบาทในด้านสังคม การเมืองและวิชาการ ผู้วิจัยขอนำเสนอบทวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ :-

1. อายุของของท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ขณะแต่งงานกับท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ

มีนักวิชาการวิจารณ์ของนักวิชาการที่ไม่ใช่มุสลิม ได้วิจารณ์ในเรื่องการแต่งงานของท่านศาสดา ﷺ กับท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ว่า ขณะนั้นนางอายุยังน้อยเกินไป คือ อายุประมาณ 9 หรือ 10 ปี เป็นการทารุณทางเพศ แต่ท่านศาสดามีอายุมากแล้ว ถือว่าเป็นการไม่เหมาะสมต่างๆ นานาตามที่นักประวัติศาสตร์บางคนได้เขียนไว้ดังปรากฏในบทความของอาจารย์อรุณ บุญชมที่ได้ถอดความคำปราศรัยของดร.อิบรอฮิม ษะมูด ที่ประเทศสมอริตานิเย เมื่อต้นเดือนเชาวาล ปีฮิจญเราะฮ์ที่ 1397 (ค.ศ.1976) นั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าสภาพที่แท้จริงสำหรับอาหรับสมัยนั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะสังคมอาหรับสมัยนั้นเป็นสังคมที่เรียบง่าย จะมีการจัดแต่งงานในเผ่าเดียวกันและให้ความสำคัญต่อการมีครอบครัวมากกว่าเรื่องอื่น ๆ และด้วยเหตุทางสภาพภูมิอากาศในแถบนั้นจะมีอากาศที่ร้อน ทำให้การเจริญเติบโตทางด้านสรีระเร็วกว่าปกติ และพร้อมที่จะมีครอบครัวได้ตั้งแต่อายุยังน้อย ซึ่งทางศาสนาก็ได้ระบุไว้ว่าเด็กผู้หญิงสามารถบรรลุนิติภาวะ (Baligh) ได้เมื่ออายุย่างเข้า 9 ปี (คือจะมีประจำเดือน ซึ่งบ่งบอกว่าเธอพร้อมที่จะเป็นมารดาได้) รวมทั้งทางการแพทย์ก็สามารถพิสูจน์ได้เช่นกัน แม้แต่ในปัจจุบันก็ยังปรากฏว่ามีการแต่งงานระหว่างเด็กหญิงในช่วงอายุ 10 - 15 ปี และเด็กชายอายุระหว่าง 15 - 20 ปีเช่นกัน

เมื่อชาวมุฮำญริรีนได้อพยพไปสู่มะดีนะฮ์ ก็มีบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านรสูล ﷺ ได้แต่งงานกับเด็กสาววัยรุ่น ทั้ง ๆ ที่พวกเขาเหล่านั้นก็อายุมากแล้ว เช่น ท่านอุมัยรฺ อัสซิดคิก , อุมัรฺ อิบน์ อัลค็อฎฏอบ และอับดุลเราะหฺมาน อิบน์ เอาฟู (ร.ฎ.) โดยพวกเขาจะแต่งงานกับลูกสาวเจ้าของบ้านที่ขออาศัยอยู่ แม้ว่าพวกเขาเคยมีภริยามาแล้วก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอุมัรฺ อิบน์ อัลค็อฎฏอบ (ร.ฎ.) ได้แต่งงานกับอุมมูกัลญุม มินตุ อะติ อิบน์อบีฎอฮิบ(ร.ฎ.) ในขณะที่เธอยังเด็กอยู่เช่นเดียวกัน

การแต่งงานของท่านนบี ﷺ กับท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ก็เช่นกัน ซึ่งเดิมมันไม่มีใครวิพากษ์วิจารณ์ แต่เมื่อมีผู้ที่จิตใจที่ไม่ชอบในคำสอนของศาสนาอิสลาม เพราะไม่ตรงกับความต้องการ

ทางด้านอารมณ์หรือความคิดของพวกเขา จึงได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา เบี่ยงเบนความจริงและป้ายสีไปในทางที่เสียหาย

ถ้าดูสภาพความเป็นจริง ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในวัยเด็กนั้นมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสรีระและสติปัญญา จึงเหมาะสมแล้วที่ท่านบี ﷺ ได้แต่งงานกับเธอในขณะที่มีอายุน้อยอยู่ เพราะเธอมีบุคลิกที่ค่อนข้างพิเศษในเรื่องของความสวยงาม เป็นที่ดึงดูดใจ มีเสน่ห์และผิวขาว ผุดผ่อง และมีไหวพริบปฏิภาณเฉียบแหลม มีความขยันอดเยี่ยมซึ่งแฝงไปด้วยความเข้มแข็ง ท่านหญิงมีทัศนคติที่มั่นคงเสมือนบิดาของเธอ แต่แฝงด้วยบุคลิกที่อ่อนโยนและร่าเริง และบุคลิกภาพเด่นของเธอนั้นได้มาจากพื้นฐานของตระกูลที่มั่งคั่ง มีศีลธรรม และชอบทำการกุศลอย่างสม่ำเสมอ

จากการวิเคราะห์พบว่า นักประวัติศาสตร์มุสลิม ได้มีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับอายุของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในขณะที่สมรสกับท่านรสุล ﷺ ว่าในขณะนั้นนางมีอายุเท่าไร ถึงแม้จะปรากฏในหะดีษเศาะหีษะว่าขณะนั้นนางมีอายุได้ 6 ขวบ และอยู่ด้วยกันขณะมีอายุได้ 9 ขวบ ซึ่งนักวิชาการวิจารณ์ของนักวิชาการบางคนได้วิจารณ์ว่าเป็นการทารุณทางเพศ หรือว่าไม่เป็นการเหมาะสม เพราะขณะนั้นท่านรสุล ﷺ มีอายุมากแล้วซึ่งมีความแตกต่างระหว่างอายุของนางกับ ท่านรสุล ﷺ มาก แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าสภาพที่แท้จริงสำหรับคนอาหรับในสมัยนั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และยังมีนักเขียนบางคนเห็นว่าขณะนั้นท่านหญิงมีอายุได้ 14 ปี (‘Aqqad, Abbas. n.d. : 29) และอยู่ด้วยกันเมื่ออายุ 16 ปี โดยให้เหตุผลว่านางเกิดในปีที่ 1 ก่อนนบีถูกแต่งตั้งเป็นรสุล และแต่งงานหลังจากนั้นอยู่ 5 ปี แสดงว่านางเกิดในปีที่ 1 ก่อนนบีถูกแต่งตั้งเป็นรสุล (1+5 = 6) นบีอพยพในปีที่ 13 หมายถึง (13-5 = 6+8 = 14) แสดงว่าขณะนั้นนางมีอายุได้ 14 ปี และอยู่ด้วยกันหลังจากรสุล ﷺ อพยพ 2 ปี (14+2 = 16) แสดงว่าขณะนั้นนางจะต้องมีอายุได้ 16 ปี

2. ข้อกล่าวหาของนักบูรพาคดีที่มีต่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) และข้อเท็จจริง

ข้อกล่าวหาที่ 1

อันนะอิม, อับดุลลอฮฺ (al-Na'im, 'Abd Allah. 1997 : 162) ได้อ้างถึงบโรเกิลมาน (Brocklemann, Carl) และวัต (Watt, William) ในหนังสือ al-Istishraq fi al-Sirah al-Nabawīyah ซึ่งทั้งสองได้กล่าวหาท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในเหตุการณ์ปริศนารึว่าเป็นเหตุการณ์ที่ฉาวโฉ่ ซึ่งเกิดจากชายหนุ่มคือ คีอฟวาน อิบน์ มุอฏฏอฮฺ ที่มีหน้าตาดีกับภริยาสาวของท่านศาสดาคือ ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ซึ่งอยู่ในวัยเพียง 14 ปี ว่าทั้งคู่เป็นชู้กัน เคยนัดเจอกันมาแล้ว บโรเกิลมานได้แต่งเติมเหตุการณ์ดังกล่าวว่าด้วยคำว่า “ ยุกอบิฮฺ ” ซึ่งมีความหมายว่า “ เขาได้นัดพบกับฉัน ” แทนคำว่า “ ะรอนี ” ซึ่งมีความหมายว่า “ เขาเคยเห็นฉัน ” กล่าวคือ พวกที่ใส่ร้ายพยายามให้ความหมายให้เห็นว่าเขา (คีอฟวาน) ได้มาหาฉัน(อาอิชะฮฺ)ในฐานะที่ได้นัดหมาย

กันมาก่อนในช่วงเวลาสาย ๆ ในบรรยากาศอันโรแมนติค ซึ่งทำให้ท่านรสูล ﷺ เกิดความสงสัยและกล่าวหาท่านหญิงว่าน่าจะเป็นเช่นนั้นจริง ๆ แต่ตอนหลังได้ใส่ร้ายอีกว่าท่านนบี ﷺ เป็นผู้ยืนยันความบริสุทธิ์ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)เองทั้ง ๆ ที่ตอนแรกท่านนบี ﷺ ยังกล่าวหาในตัวของเธอ เพราะไม่มีพยานที่จะบอกว่าเธอบริสุทธิ์จริง

ข้อเท็จจริง

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นภริยาของท่านนบี ﷺ ที่มีความเคร่งครัดและเกลงกตัวเอกองค์อัลลอฮฺมากที่สุด และรักท่านนบี ﷺ มากที่สุด นางไม่เคยออกจากบ้านตามลำพัง ท่านหญิงมีความซื่อสัตย์ต่อสามีมาก และเป็นสุภาพสตรีที่เฉลียวฉลาดที่ถูกเลี้ยงมาภายในบรรยากาศแบบอิสลามมาตั้งแต่เด็ก ท่านนบี ﷺ เองได้ทราบเช่นนั้น จนท่านได้ออกมาประกาศว่าเธอบริสุทธิ์ เอกองค์อัลลอฮฺจะต้องยืนยันเอง ในที่สุดก็มีวะฮฺยูจากพระองค์ลงมาจริง ๆ

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ไม่เคยนัดพบกับใคร เพราะคำว่า “ชะรอมี” หมายความว่า เคยเห็นมิใช่เคยพบ ซึ่งผิดกับความหมายที่บโรเกิลมานให้ไว้

ท่านนบี ﷺ ได้ยืนยันความบริสุทธิ์ของทั้งสองฝ่ายระหว่างหนุ่มที่มีชื่อว่า คือฟุวาน อิบนุ มุอฺญูฏ์อยู่กับท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในคฺฎบะฮฺ¹⁴⁰ หนึ่งว่า :-

أَيُّهَا النَّاسُ مَا بَالُ رَجُلٍ يُؤَدُّونِي فِي أَهْلِي ، وَيَقُولُونَ عَلَيْهِمْ غَيْرَ الْحَقِّ ، وَاللَّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُمْ إِلَّا خَيْرًا ، وَيَقُولُونَ ذَلِكَ لِرَجُلٍ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا ، وَمَا نَخَلُ بَيْوتًا مِنْ بَيْوتِي إِلَّا وَهُوَ مَعِي .

ความว่า :-

“โอ้มนุษย์ทั้งหลาย ได้มีผู้ชายกลุ่มหนึ่งได้สร้างความเดือดร้อน โดยการใส่ร้ายป้ายสีแก่ครอบครัวของฉัน ฉันขอสาบานต่อพระองค์อัลลอฮฺว่า นางนั้นบริสุทธิ์ และที่พวกเขาใส่ร้ายต่อผู้ชายคนหนึ่ง ฉันก็ทราบในความบริสุทธิ์ของเขาดี เพราะ เขาไม่เคยเข้าบ้านของฉัน(ที่มะดีนะฮฺ) นอกจากจะต้องมีฉัน(ท่านนบี) อยู่ภายในบ้านด้วย ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 4750) ในหนังสือ *Fath al-Bari* (Ibn Hajar, n.d. : 8 : 452)

บโรเกิลมาน (Brockleman) ได้ใส่คำว่าชายหนุ่มหน้าคาคี ซึ่งเป็นการกล่าวที่ไม่มีข้อมูลหลักฐานแต่อย่างใด และบโรเกิลมานยังกล่าวหาท่านนบี ﷺ อีกว่า เมื่อท่านทราบว่า อับดุลลอฮฺ อิบนุ อุบัย เป็นผู้กล่าวหาท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) แล้วทำไมท่านนบี ﷺ จึงไม่จัดการลงโทษเขา บโรเกิลมานยังกล่าวต่ออีกว่า เพราะท่านนบี ﷺ ไม่มีความสามารถจึงมิได้ลงโทษอับดุลลอฮฺ อิบนุ อุบัย ตามคำแนะนำของท่านอุม്മุรฺ (ร.ฎ.) และคนอื่น ๆ และบโรเกิลมานยังให้เหตุผลว่าเพราะท่านนบี

¹⁴⁰ คฺฎบะฮฺ หมายถึง ป่าสุกถาวร หรือธรรมสภา

รู้เรื่องของการทำเช่นนั้น และจะไม่เกิดผลดีต่อทั้งสองฝ่าย ('Abd Allah al-Na'iim, 1997 :162-163) ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเหตุผลที่ผู้กล่าวหาๆขึ้นมาทั้งสิ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อมีคำถามว่า ทำไมเหตุการณ์เช่นนี้จึงเกิดขึ้น ตอบว่าเพราะเป็นความประสงค์ของอัลลอฮ์ที่จะให้ข้อคิด คติเตือนใจหรือบทเรียนสำหรับมุสลิม มุสลิมะฮ์ทุกคนที่จำเป็นจะต้องพินิจพิเคราะห์และไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะดำเนินการต่าง ๆอย่างรอบคอบ เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียใจในภายหลัง และจากเหตุการณ์ที่ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ถูกปรักปรำนั้น ได้ให้ข้อคิดแก่เราชาวมุสลิมดังนี้คือ :-

1. ยืนยันความบริสุทธิ์ของกริยาของท่านนบี ﷺ
2. สอนมุสลิมไม่ให้กล่าวหา โดยเฉพาะกล่าวหาในเรื่องการทำซิมา (ผิดประเวณี)
3. ท่านนบี ﷺ บรรดากริยาของท่าน รวมทั้งมุสลิมทุกคน จะต้องให้อภัยแก่ศัตรู เพื่อหวังให้เขากลับตัวและขอภัยโทษต่ออัลลอฮ์
4. มุสลิมต้องระวังในคำพูดที่จะทำให้คนอื่นต้องเดือดร้อน
5. มุสลิมต้องวิเคราะห์ในสิ่งที่ได้เห็นด้วยตาหรือฟังอย่างชัดเจนก่อน
6. มุสลิมต้องระมัดระวังจากพิษร้ายของพวกหน้าไหว้หลังหลอก
7. ท่านนบี ﷺ ให้คำยืนยันว่าท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เป็นชาวสวรรค์

ข้อกล่าวหาที่ 2 เป็นข้อกล่าวหาท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) โดยกลุ่มชีอะฮ์ มีมากมาย เช่น :-

2.1 หะดีษที่รายงานโดยท่านหญิงเป็นสิ่งที่ฉาบฉวยหรือมีเจตนาัย หมายถึง กลุ่มชีอะฮ์ได้ปฏิเสธหะดีษที่รายงานโดยท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เนื่องจากท่านหญิงได้ต่อต้านเรื่องวะศียัต¹⁴¹ ที่ท่านนบีให้ท่านอะลี อิบน์ อับดุลฮิบ (ร.ฎ.) ก่อนที่ท่านนบี ﷺ จะสิ้นชีวิต พวกเขาจะคัดค้านอัลหะดีษท่านหญิงที่กล่าวว่า :

قَبِيضَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ بَيْنَ سَخْرِي وَتَخْرِي

ความว่า :-

“ท่านนบี ﷺ เสียชีวิตในขณะที่ท่านอยู่ ณ บนคอกของฉัน” (บันทึกโดยอะหฺมัด หมายเลข 23758)

พวกเขากล่าวในหนังสือ al-Muraji'at ว่า “ก่อนที่ท่านนบี ﷺ จะสิ้นชีวิตนั้นท่าน ได้ตั้งเสียให้ท่านอะลี (ร.ฎ.) ขึ้นเป็นเคาะลีฟะฮ์เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนท่าน ส่วนท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) กล่าวว่า “นางมิได้รับฟังคำสั่งเสียเหล่านั้นเลย ” ในที่สุดเกิดภาวะมัวหมองทั้งสองฝ่าย และเป็นสิ่งพัวพันที่นำไปสู่สงครามฮูตุบถึง 2 ครั้ง¹⁴² (Syed 'Abdulhusain ; Shaikh Sallem, 2529 : 448-455)

¹⁴¹ การแต่งตั้งทายาทให้ทำการปกครองแผ่นดินแทนท่านนบี ﷺ

ข้อเท็จจริง

อะฮฺลุสสุนนะฮฺมีความเห็นว่ายะคีบที่รายงาน โดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ทั้งหมคนั้นเป็น ยะคีบที่เชื่อถือได้ และไม่เป็นยะคีบที่ฉาบฉวยดังที่กลุ่มชีอะฮฺกล่าวหา เพราะมียะคีบเกาะเหี้ยะของ มุสลิมยืนยันว่าท่านหญิงได้กล่าวว่า "...แท้จริงดิฉันได้ให้ท่านนบี ﷺ นอนบนตักของดิฉัน ทันใดนั้น วิญญาณของท่านก็ออกไปแล้วท่านเสียชีวิตในเวลาต่อมา " และท่านหญิงก็เป็นหนึ่งในบรรดาภริยา ของท่านนบี ﷺ ที่ได้รับสมญานามว่ามารดาแห่งศรัทธาชนซึ่งมีคำยืนยันจากเอกองค์อัลลอฮฺเหมือนกับภริยาของท่านคนอื่น ๆ ด้วย และสงครามเกิดขึ้นมาจากความอิจฉาของอับดุลมอฏอฮฺ อิบну สะบาอฺ ต่อมุสลิมทุกคนในสมัยนั้น โดยเฉพาะต่อครอบครัวของท่านนบี ﷺ

2.2 ท่านหญิงคิจอและจงเกลียคจงซังท่านอะลี กลุ่มชีอะฮฺกล่าวหาว่าท่านหญิง " ท่านหญิง คิจอเมื่อทราบข่าวการสิ้นชีวิตของท่านอะลี (ร.ฎ.) ถึงกับทำการสาญญ (ก้มกราบ) เพื่อขอขอบคุณ เอกองค์อัลลอฮฺที่ท่านอะลี (ร.ฎ.) สิ้นชีวิต โดยให้เหตุผลว่าถึงที่ท่านหญิงรอคอยมานาน ได้ประสบ ผลสำเร็จแล้ว เพราะความจงเกลียคจงซังของนางต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) ทำให้นางปฏิเสธที่จะเอย ชื่อท่าน ดังปรากฏในรายงานหนึ่งว่า :-

لَمَّا اسْتَنَّدَ الرَّسُولُ وَجَعَهُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا الْعَبَّاسُ وَالثَّانِي لَمْتَكْرٌ عَاتِيَةٌ لِأَمْرَمَا

ความว่า :-

"ในขณะที่ท่านนบีจับหนัก ท่านได้เดินออกไปโดยมีชายสองคนคอยพยุงท่าน ท่านหญิง กล่าวว่ามีชายสองคนนั้นคือ อัลอับบาส บุตร อับดุลมอฏอฮฺ (ร.ฎ.) และผู้ชายอีกคนหนึ่ง (โดย นางไม่เรียกชื่อของชายผู้นั้นซึ่งหมายถึงท่านอะลี ร.ฎ.) " (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 625 ; 2399 ; 4088 และ 5275)

ต่อมาท่านอิบนุ อับบาส (ร.ฎ.) รายงานว่า ผู้ชายคนนั้นคืออะลี บุตร อับดุลอฏอฮฺ (Sayd 'Abdulhusain ; Shaikh Sallem, 2529 : 458)

ข้อเท็จจริง

อะฮฺลุสสุนนะฮฺมีความเห็นว่ายะคีบที่รายงานโดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มิได้จงเกลียคจงซังต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) แต่ประการใด และไม่มีรายงานใดในสายสุนนีว่ายะคีบที่รายงานได้สาญญแสดงความดีใจกรณีท่านอะลี (ร.ฎ.) เสียชีวิต เพราะท่านหญิงทราบในความรักของท่านนบี ﷺ ที่มีต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) ว่ามีมาก เพียงไร ดังมีคำยืนยันจากคำกล่าวของท่านหญิงที่ถามท่านนบี ﷺ ว่า " ผู้ใดที่ท่านรักมากที่สุด " ท่านนบี ﷺ ตอบว่า " ท่านอะลี " จะเห็นได้ว่า ท่านหญิงจะให้ความรักและเคารพต่อท่านอะลี (ร.ฎ.)

¹⁴² อะฮฺลุสสุนนะฮฺเห็นว่าสงครามเกิดขึ้นครั้งเดียวเท่านั้น ในที่นี้อาจหมายถึงสงครามฮุจและสงครามคิฟีน

มาตลอดจนกระทั่งให้ผู้ที่มาถามเรื่องการสวมรองเท้าในขณะที่ละหมาดว่าทำได้หรือไม่นั้น ท่านหญิงจะให้ผู้เน้นไปถามท่านอะลี (ร.ฎ.) เพราะท่านรู้เรื่องนี้มากกว่า (Qutb, Muhammad. n.d. : 61)

3. บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในด้านสังคม

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เริ่มมีบทบาทในสังคม หลังจากท่านรศูด ﷺ เสียชีวิต โดยนางมีความสำคัญต่อสังคมมากในสมัยของเคาะลีฟะฮฺทั้งสี่คน จนถึงสมัยของท่านมูอาวิยะฮฺ (ร.ฎ.) ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับ การเผยแผ่ศาสนาอิสลามและการให้คำปรึกษาในปัญหาศาสนาเกี่ยวกับผู้หญิงว่าด้วยการครองร็กรองเรือน การแต่งงาน การหย่าร้าง การได้รับสิทธิในมรดก เป็นต้น

4. บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในด้านการเมือง

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เคยถูกทดสอบในความเข้มแข็ง และอดทนทางจิตใจ ด้วยการถูกปรักปรำ หรือใส่ร้ายในเหตุการณ์ “อัล-ฮิฟก” เพื่อทดสอบความบริสุทธิ์ของเธอ ซึ่งทำให้ท่านหญิงต้องทนทุกข์เป็นเวลานานพอสมควรท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักหน่วง และต้องเสียใจเจ็บปวดอยู่ตามลำพัง จนกระทั่งมีอายะฮฺอัลกูรอ่านประทานลงมาแก่ท่านนบี ﷺ เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของนาง เหตุการณ์ครั้งนี้ได้สอนให้นางเพิ่มความอดทน กล้าหาญ และมั่นคง ในการตัดสินใจ ตลอดจนวินิจฉัยปัญหาศาสนา และแสดงบทบาทในทางการเมือง ทางกฎหมาย และทางการเมืองได้อย่างดีเยี่ยม ตามทัศนะของนักวิเคราะห์บางคนให้ความคิดเห็นว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) น่าจะเป็นผู้นำสตรี (อัลมฺรออะฮฺ อะมฺริตุลมุอฺมินีน) หรือเปรียบเสมือนผู้ชายที่มีความแข็งแรง (ร็อญฺอะฮฺ อัลอะรอบ) โดยให้เหตุผลว่า หากนางเป็นผู้ชายก็จะครองตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺแทนเคาะลีฟะฮฺอุบักรฺ (ร.ฎ.) ทันที เพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมทุกประการ (al-Afghānī, 1366 / 1946 : 24-25)

ผู้วิจัยเห็นว่า บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในด้านการเมืองนั้น หมายถึง ท่านหญิงเป็นที่ปรึกษาและที่อ้างอิงแก่บรรดาเคาะลีฟะฮฺ โดยเฉพาะในเรื่องของการวินิจฉัยหรือตอบปัญหาต่าง ๆ และทัศนะของนักปราชญ์มุสลิมต่าง ๆ ในอิสลาม เช่น อิหม่ามหะนะฟี มาลิกี ซาฟิอีและหัมบะลีเกี่ยวกับการที่ผู้หญิงเป็นผู้นำในสงครามว่าสมควรหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ต่างก็เห็นพ้องต้องกันว่าผู้หญิงไม่สมควรเป็นผู้นำในสงคราม แต่นางจะเป็นเพียงแก่ผู้สนับสนุนเท่านั้น ส่วนผู้หญิงจำเป็นต้องออกทำการสงครามพร้อมกับผู้ชายหรือไม่ นักปราชญ์มุสลิมเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการกระทำที่เป็นวาญิบกะฟายี (ทำคนเดียวสามารถทำให้หญิงอื่นได้รับผลบุญด้วย แต่ถ้าไม่มีหญิงใดสักคนก็ออกไปสู่สนามรบในยามจำเป็นและค้ำขันทำให้หญิงอื่น ๆ ต้องรับโทษทั้งหมด)

ส่วนการที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมในสงครามนั้นน่าจะเหมาะสมบางกรณี เช่น เป็นผู้ร่วมใน

การรักษาและเยียวยาแก่ผู้บาดเจ็บ หรือการให้กำลังใจแก่สามีและลูกในการต่อสู้เพื่อสังคม และการสร้างพลังเยาวชนที่เข้มแข็งในการขจัดอธรรม (‘Izzat, Hibah Ra’af. 1995/1416 : 162) ดังปรากฏในหน้าประวัติศาสตร์สมัยของท่านนบี ﷺ ว่ามีหญิงคนหนึ่งนามว่า “อุมมุ สุลาเยม” เธอร้องไห้เพราะ ไม่มีลูกที่เธอจะส่งไปพร้อมกับท่านนบี ﷺ เพื่อทำสงครามในหนทางของเอกองค์อัลลอฮ์อีก เนื่องจากลูกที่เธอมีอยู่ได้ตายระหัดหมดแล้ว

5. บทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในด้านวิชาการ

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้ยืนยันความชำนาญทางด้านวิชาการของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ไว้ในหลายหะดีษดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ภารกิจของท่านหญิงในการเรียนรู้อัลกุรอาน การอธิบายอัลกุรอานและสุนนะฮฺของท่านศาสดา เป็นเรื่องที่ยุ่งยากและตลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะเรื่องการอธิบายอัลกุรอาน ท่านหญิงจะเอาใจใส่เป็นพิเศษ และถามท่านนบี ﷺ ในทุกๆ อายุขสที่ไม่เข้าใจ หรือสงสัยในความหมาย เมื่อได้รับคำตอบท่านหญิงจะอ่านความหมายให้ท่านนบี ﷺ ฟังทันที และจะจดจำไว้เป็นอย่างดี ส่วนในเรื่องของสุนนะฮฺนั้น มีรายงานว่าท่านหญิงสามารถกล่าวถึงหะดีษต่างๆ ของท่านนบี ﷺ มากกว่าหนึ่งพันบท ซึ่งหะดีษเหล่านั้นถูกอ้างถึงอย่างกว้างขวาง และสาเหตุที่ทำให้ท่านหญิงมีความรู้มากมายเป็นพิเศษนั้น เพราะมีโอกาสเรียนรู้มาจากท่านศาสดาโดยตรงตั้งแต่เริ่มย้ายเข้ามาอาศัยในบ้านของท่าน

วันเวลาที่ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) อยู่ที่บ้านของท่านนบี ﷺ นั้น ท่านหญิงจะได้รับสิทธิพิเศษจากท่านหญิงเสาะฮฺและของเธอเอง ทำให้เธอมีความเพียงพอในการรับรู้และมีความเชี่ยวชาญในด้านวิชาการ และระเบียบวินัยต่างๆ มาจากท่านนบี ﷺ โดยตรง

อิหม่ามอัช-ซูฟี ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาอัศคาบีฮีนได้กล่าวว่า จากการที่ได้ศึกษาบรรดาหะดีษของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) จากท่านนบี ﷺ สามารถสรุปได้ว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นผู้ที่มีความรู้มากที่สุด แม้จะรวมความรู้ต่างๆ จากเหล่าสตรีจากประชาชาติของท่านทั้งหมด รวมทั้งภริยาคนอื่น ๆ ของท่านนบี ﷺ ด้วย ก็ยังไม่เท่ากับความรู้ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)

ท่านอุรวะฮฺ อิบน์ อับซุบัยรฺ (ร.ฎ.) ก็ได้กล่าวว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นบุคคลที่เป็นนักวิชาการมากที่สุด ทั้งในด้านวิชาอัลกุรอาน อัลหะดีษ ศาสนบัญญัติ กวีนิพนธ์ การแพทย์ ประวัติศาสตร์และวงศาวนกว่านเครือของชาวอาหรับ และยังเป็นผู้ที่มีความสามารถมากที่สุดในการแยกแยะ ระหว่างสิ่งหะลาล (อนุมัติ) และสิ่งหะรอม (สิ่งต้องห้าม) ท่านหญิงถูกจัดอยู่ในระดับเดียวกับอับดุลลอฮฺ อิบน์ อับบาส, ท่านอะลี อิบน์ อะบีฏอลิบ, ท่านอุมร์ อิบน์ อัลค็อฏฏอบ และอับดุลลอฮฺ อิบน์ มัสอูด ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ของบรรดาสาวกมุสลิมนักรงความรู้ของท่านศาสดา

(เอส. เอ็ม มะคานี, 2540 : 161-164)

ผู้วิจัยเห็นว่าบทบาทของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในด้านวิชาการนั้น หมายถึง ท่านหญิงเป็นคลังแห่งความรู้ในทุก ๆ ด้าน ทุกสาขา เช่น การอธิบายอัลกุรอาน การรายงานอัลหะดีษ การสอนวิชาหลักการศรัทธา วิชาศาสนบัญญัติ วิชาการทางการแพทย์ และวรรณกรรม เป็นต้น

หลังจากท่านนบี ﷺ เสียชีวิตลง ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้รับความรักและทำหน้าที่สืบสานต่อจากท่านในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะในเรื่องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางศาสนา และสังคม ตลอดจนข้อพิพาทต่าง ๆ ในเรื่องศาสนบัญญัตินั้น ท่านหญิงจะตัดสินปัญหาด้วยความเรียบง่ายและมั่นคง โดยอาศัยอัลกุรอาน และแบบฉบับของท่านนบี ﷺ เป็นที่ตั้ง ด้วยเหตุนี้ท่านหญิงเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือจากบรรดามุสลิมและคนทั่วไป หลายคนในหมู่เศาะหาบะฮ์เมื่อมีข้อสงสัยในเรื่องศาสนาก็จะมาปรึกษาท่านหญิงและจะได้รับคำชี้แจงอย่างละเอียด ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มีบรรดาศาสนุคิยะมากมาย ซึ่งต่อมาบรรดาศาสนุคิยะเหล่านั้นล้วนเป็นผู้นำทางด้านศาสนาและสังคม ดังนั้น จริวัตรของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) สามารถนำมาเป็นแบบอย่างแก่บรรดามุสลิมะฮฺทั้งปัจจุบันและอนาคต